

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

СРАВНИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ СИСТЕМИ В БЪЛГАРО-РУМЪНСКИЯ ГРАНИЧЕН РАЙОН

ДОКЛАД

Цели и задачи на проучването

Този доклад е резултат от проучване, направено в периода август-септември 2017г. от смесен българо-румънски екип, в изпълнение на проект „Регионална мрежа за социална кохезия“. Проектът е изпълняван от сдружение Свободен младежки център в партньорство със сдружение Василиада, Крайова, Румъния и е финансиран по Програмата за трансгранично сътрудничество по INTERREG V-A Румъния-България.

Основните цели на проучването бяха да се изследва и опише текущата ситуация на полето на социалните услуги в граничните области на българо-румънската граница, което да послужи за информиране, обмяна на опит и основа за сътрудничеството между социални структури от двете страни на тази граница. Тук искаме да уточним, че под термина „социални услуги“ ще се ограничим до разбирането им като „социална работа, насочена към подкрепа на подпомаганите лица за осъществяване на ежедневните дейности и социално включване“, както те са определени по българското законодателство, а под „социални структури“ ще разбираме както доставчици на социални услуги, така и всякакви други организации и институции, имащи отношение към социалните услуги, с административни, методически функции и други функции.

Проучването няма амбицията да прави оценка на ситуацията или по някакъв начин пряко да влияе на процеса на вземане на решения, а по-скоро да облекчи професионалистите от двете страни в тяхната ориентация в националните и регионални специфики, както и в търсенето на добри модели за подражание и на подходящи партньори. Всичко това се вписва в стратегията на проект «Регионална мрежа за социална кохезия», насочена към подобряване на условията за едно по-ефективно трансгранично сътрудничество в тази сфера.

Постигането на споменатата по-горе основна цел се преследваше с изпълнението на две задачи:

- проучване на социална политика, законодателство, приоритети и стратегии за развитие (национални, регионални и местни), методологическа обезпеченост на системата и пр. чрез преглед и анализ на *публично достъпни* документи;
- проучване на съществуващите социални услуги и социални структури в целевата област и тяхното описание, като по този начин да се създаде непосредствена

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

представа за ситуацията в конкретния район, да се направи «моментна снимка» и да се идентифицират добри практики.

С изпълнението на двете задачи се постига необходимата цялост, защото както политическите решения не задължително се следват от конкретни практически действия, така и единствено изследването на терен, на ниво изпълнение, рискува да не се види общата картина и очакваното ѝ бъдещо развитие. Същевременно проучването, особено по отношение на изпълнението на втората си задача, не претендира за изчерпателност – пълното описание на всички налични структури бе лимитирано както от страна на ресурсите, с които проектът разполага, така и от факта, че по самото си естество дейността разчиташе на добрата воля и мотивация за участие от страна на бенефициентите му, а не на налагането на принуда по административен път.

Целеви район

Териториално проучването включи:

- от българска страна – областите Видин, Монтана, Враца, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра и Добрич;
- от румънска страна – областите Мехединци, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Калараш и Констанца.

Европейска политика в сферата на социалните услуги

Преди да преминем към описанието на спецификите по страни и райони, е добре да се даде най-обща представа за контекста, в който се реализират социалните реформи в двете страни, произтичащ от европейската политика в тази област.

Спецификата на организацията и предоставянето на социалните услуги за всяка отделна държава се налага от редица фактори – традиции, финансови възможности, демографски особености, народопсихология и т.н. В развитието им през XX век, особено в страните от Източна Европа, съществен фактор бе също идеологията. Независимо от изходното състояние се смята, че в тази област съществуват сходни проблеми в отделните държави-членки на ЕС.

Според Европейската комисия т.нар. „социални услуги от общ интерес“ образуват един от трите стълба на *Европейския социален модел*, играят основна роля в гарантирането на гражданския мир и икономиката на Европейския съюз, социалното и териториално сближаване. Социалните услуги от общ интерес са свързани с достъпа до основни социални права за постигането на социално сближаване и се основават на солидарността. Европейската комисия посочва особената роля на нестопански организации и на местните власти в тази рамка. Социалните услуги са предназначени

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

да въведат ценности, споделяни из цяла Европа, включващи, социална справедливост, равенство, солидарност и развиване на демокрацията и свободата. Крайната им цел е защитата на основните права на гражданите и зачитане на човешкото им достойнство.

Както е известно, присъединяването на една страна към Европейския Съюз е предшествано от хармонизиране на законодателството с това на общността. За някои области обаче, какъвто е случаят със сферата на социалните услуги, се счита че е неподходящо да се пристъпва към унифициране, защото съществуват достатъчно специфики, които трябва да се имат предвид. Според *Европейската социална харта* държавите-членки сами отговарят за планирането, финансирането и реализирането на социалните и здравните си политики, в това число и за модела на социалните си услуги. Въпреки националните правомощия в тази област, европейските институции разглеждат темата за социалните услуги в рамките на многобройни инициативи и насърчават взаимния обмен на опит чрез така наречения „отворен метод за координация“. От голямо значение в този процес е включването в него на социалните партньори и на структурите на гражданското общество.

Отвореният метод за координация се основава на насоки, индикатори, препоръки и добри практики, а не на общо законодателство. При неспазването им няма официални санкции. Очакването е, че стремежа на страните да развият все по-ефективни социални системи е достатъчна мотивация, чрез подобен механизъм да се постига единна политика, интеграция и кохезия.

СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В БЪЛГАРИЯ

1. Дефиниция

Според чл.16 на Закона за социалното подпомагане (основен закон в социалната сфера в **България**) социалните услуги са дейности в подкрепа на лицата за социално включване и самостоятелен начин на живот, които се основават на социална работа и се предоставят в общността и в специализирани институции. Законът регламентира още, че те се предоставят въз основа на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа и въз основа на индивидуален план за подкрепа, съобразно желанието и личния избор на лицата.

Съгласно **румънския** закон № 292/2011 за социално подпомагане (чл. 27, ал. 1), социалните услуги са дейност или набор от дейности, предназначени да посрещнат социални, както и специални, индивидуални, семейни или групови потребности, с цел преодоляване на ситуации на трудност, превенция и борба с риска от социално изключване, насърчаване на социалното приобщаване и повишаване на качеството на живот.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

2. Видове социални услуги според законодателство

В България видовете социални услуги са регламентирани в чл 36 от Правилника за прилагане на закона за социалното подпомагане. Те са разделени на два основни типа: услуги, които се предоставят в общността и такива, които се предоставят в специализирани институции.

Социални услуги, които се предоставят *в общността*, са:

- личен асистент;
- социален асистент;
- домашен помощник;
- домашен социален патронаж;
- дневен център;
- център за социална рехабилитация и интеграция;
- социална услуга - резидентен тип: център за настаняване от семеен тип; център за временно настаняване; кризисен център; преходно жилище; защитено жилище; наблюдавано жилище; приют;
- социален учебно-професионален център;
- звено "Майка и бебе";
- център за обществена подкрепа;
- център за работа с деца на улицата;
- приемна грижа;
- обществени трапезарии.

Социални услуги, предоставяни *в специализирани институции* са:

- домове за деца (за деца, лишени от родителска грижа, за деца с физически увреждания; за деца с умствена изостаналост);
- домове за възрастни хора с увреждания (за възрастни хора с умствена изостаналост; за възрастни хора с психични разстройства; за възрастни хора с физически увреждания; за възрастни хора със сетивни нарушения; за възрастни хора с деменция);
- домове за стари хора.

С оглед на насърчаване на процеса на деинституционализация, за който ще стане дума по-късно, социални услуги в специализираните институции се предоставят *след изчерпване на възможностите за извършване на услуги в общността*.

Освен регламентираните, законът предвижда възможността при необходимост и съобразно потребностите на населението на всяка община да се разкриват и други

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

видове социални услуги.

Изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане утвърждава методики и/или указания за работа по предоставяне на социални услуги. Тези методики са достъпни на сайта на агенцията (www.asp.government.bg).

В Румъния услугите за социално подпомагане са дялят на голямо разнообразие от видове според класификационните критерии. Законът за социално подпомагане определя класификацията на социалните услуги въз основа на следните критерии:

- цел на услугата;
- категориите бенефициенти, към които са адресирани;
- режим на подпомагане, т.е. резидентен или не резидентен;
- място на предоставяне;
- правен статут на доставчика на социални услуги;
- режим на предоставяне.

Съгласно целта си социалните услуги се класифицират на:

- помощни услуги за осигуряване на основните нужди на лицето,
- услуги за лични грижи,
- възстановяване/рехабилитация,
- социално интегриране/реинтегриране и т.н.

Според категориите бенефициенти социалните услуги могат да бъдат класифицирани на:

- социални услуги за детето и/или семейството,
- за хора с увреждания,
- за стари хора,
- за жертви на домашно насилие,
- за бездомници,
- за хора с различни зависимости, като: алкохол, наркотици, други токсични вещества, интернет, хазарт и т.н.,
- за жертви на трафик на хора,
- за лица, лишени от свобода,
- за лица, наказани с образователна мярка или под надзора на пробационни служби,
- за хора с психични заболявания,
- за хора от изолирани общности,
- за дългосрочно безработни,
- за подпомагане на зависимите от бенефициентите лица.

Съгласно режима на подпомагане, социалните услуги се класифицират на:

- определени или неопределени услуги за настаняване: резидентни центрове,

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

защитени жилища, нощни приюти и др .;

- услуги без настаняване: дневни центрове, центрове и/или формирания за домашна грижа, социални столове, мобилни услуги за хранене, социална линейка и др.

Според мястото на доставка се предоставят социални услуги:

- в дома на бенефициента;
- в дневни центрове;
- в центрове с настаняване;
- в дома на лицето, предоставящо услугата;
- в общността.

3. Кратко описание на социалните услуги в България

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА

Социални услуги, предоставени в общността са услуги, предоставени в семейна или в близка до семейната среда, в близост до приятели и роднини. Счита се, че те са ключов фактор за ефективно социално включване, борба с бедността и участие в живота на обществото на всички уязвими групи. През последните години политиката в сферата на социалните услуги е насочена тъкмо към развитие на услуги в общността и в домашна среда, които да заменят институционалния модел на грижа. Такива услуги са:

Личен асистент - лице, полагащо постоянни грижи за дете или възрастен с трайно увреждане, или за тежко болен, за задоволяване на ежедневните му потребности.

Социален асистент - лице, предоставящо комплекс от услуги, насочени към социална работа и консултации на потребителите и свързани със задоволяване на потребностите от организация на свободното време и осъществяване на контакти. Всеки социален асистент, нает на пълен работен ден, обслужва двама или повече преки потребители. Услугата „социален асистент“ може да бъде предоставяна и на деца.

Домашен помощник - лице, предоставящо услуги в домашни условия, насочени към поддържане на хигиената на обитаваното жилище, пазаруване и приготвяне на храна, пране и други комунално-битови дейности. Всеки домашен помощник, нает на пълен работен ден обслужва двама или повече преки потребители.

Домашен социален патронаж - комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на личната хигиена и хигиената

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

на жилищните помещения, обитавани от ползвателя; съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползватели с увреждане; битови услуги и др.

Дневен център – комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня или седмично, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. В случаите, когато предоставянето на услугите е седмично, обслужването на потребителите е от понеделник до петък. Потребителите се подпомагат от професионалисти с цел социално включване и превенция на настаняването им в специализирана институция. Услугата е профилирана в зависимост от възрастта на потребителите и степента на увреждане. В Дневен център за деца и/или младежи с увреждания се настаняват деца и младежи с трайни увреждания, в Дневен център за деца и/или младежи с тежки множествени увреждания - деца и младежи с над 90% вид и степен на увреждане или трайно намалена работоспособност и в невъзможност за самообслужване, в Дневен център за пълнолетни лица с увреждания - пълнолетни лица с трайни увреждания, а в Дневен център за стари хора - лица, навършили възрастта за пенсиониране. Капацитетът на социалната услуга е обикновено 20-50 места, но в случая на деца и младежи с тежки множествени увреждания е ограничен до 30 места.

Център за социална рехабилитация и интеграция - е форма на почасова подкрепа на пълнолетни лица, свързана с извършване на рехабилитация и социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване, включително за хора със зависимости.

Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) - социална услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за различни видове потребители – деца с и без увреждания, младежи (18-35 години) с увреждания, възрастни (с физически увреждания, психически разстройства, умствена изостаналост, деменция) и стари хора. Центровете са профилирани по вида потребители. Децата се настаняват в ЦНСТ само в случай, че към момента на настаняване в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. В центъра се създава среда близка до семейната, получават необходимата им индивидуализирана грижа и подкрепа. Всички категории потребители могат да ползват услугата в комбинация с други социални, здравни, образователни и други услуги и в съответствие с потребностите им. Максималният капацитет на ЦНСТ е 15 потребители. Центровете *за деца* не се профилират по възраст на децата или видове и

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

степени на увреждания.

Център за временно настаняване - форма на социална услуга, предоставяна на бездомни лица за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година. Центърът осигурява място за живеене, съдействие за включване в курсове за квалификация и преквалификация и други обучителни курсове и/или за намиране на работа, както и за социалната адаптация на потребителите.

Кризисен център - комплекс от социални услуги за пълнолетни лица, пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация, които се предоставят за срок до 6 месеца и са насочени към оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и правно консултиране на потребителите или социално-психологическа помощ, когато се налага незабавна намеса, включително чрез мобилни екипи за кризисна интервенция. Когато лицето се придружава от дете и е негов родител или настойник, детето се настанява заедно с него.

Преходно жилище - форма на социална услуга, профилирана за деца в риск или за възрастни с увреждания. Преходното жилище *за деца* е услуга за деца от 15- до 18-годишна възраст, осигуряваща настаняване на не повече от 8 деца като мярка за закрила на детето и подкрепа от специалисти за придобиване на знания и практически умения за водене на относително самостоятелен начин на живот и подготовката им за включване в живота на общността. Услугите, предоставяни в преходното жилище освен осигуряването на подслон и хигиена, включват хранене (включително с участие на клиентите в приготвянето на храната), здравни грижи, образователни услуги и информация, организиране на свободното време и личните контакти и пр. Преходното жилище *за възрастни* е форма на социална услуга за пълнолетни лица с увреждания, осигуряваща настаняване на не повече от 8 лица и подкрепа от специалисти за придобиване на практически умения за водене на самостоятелен начин на живот и подготовката им за включване в живота на общността.

Защитено жилище - форма на социална услуга за пълнолетни лица, профилирана за: лица с психични разстройства, умствена изостаналост или с физически увреждания, всичките с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане над 50%, които, подпомагани от специалисти, водят относително самостоятелен начин на живот в среда, близка до семейната. "Физическо увреждане" е частична или пълна загуба на фина или груба двигателна способност на части от тялото, водеща до нарушена способност за придвижване, самообслужване и/или социална адаптация. Нарушаването на двигателната способност следва да е удостоверено с експертно решение. Капацитетът на услугата за всичките ѝ целеви групи е до 8 места.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Наблюдавано жилище - форма на социална услуга за пълнолетни лица с увреждания или лица от 18- до 25-годишна възраст, които са били настанени извън семейството по реда на Закона за закрила на детето, осигуряваща настаняване и условия за водене на самостоятелен начин на живот. Подкрепата на лицата от специалисти се осъществява извън услугата чрез психологически, социални, правни и трудови консултации. Капацитетът на услугата е до 6 места.

Приют - форма на социална услуга, предоставяна за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година за определена част от денонощието (от 17,00 ч. на текущия ден до 10,00 ч. на следващия ден) на бездомни лица и семейства при неотложна необходимост от задоволяване на базовите им потребности, свързани с осигуряване на подслон, храна, хигиена и социално консултиране.

Социален учебно-професионален център - форма на социална услуга, насочена към професионално обучение на лица с определена степен намалена работоспособност, навършили 18 години.

Звено "Майка и бебе" - предоставя временно настаняване до 6 месеца на бременни жени и майки в риск да изоставят децата си, насърчава родителската привързаност, подпомага младите майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа. Капацитетът е от 6 до 10 майки и техните деца и се определя в зависимост от потребностите на общината и региона. Услугата включва:

- Предоставяне на подслон и грижи на майката и детето, което предполага: осигуряване на безплатен подслон за двойката майка-дете в условия на сигурност и уважение; осигуряване на подходящи условия за полагане на грижи за майката и детето; съдействие за достъп до здравната мрежа, намиране на личен лекар за майката и детето, при необходимост осигуряване на лекарства и медицински изследвания; осигуряване на благоприятни условия за развитието на детето;
- Предоставяне на специализирана помощ на майката за създаване и развитие на привързаността майка - дете и за развитие на родителските умения;
- Предоставяне на специализирана помощ (консултиране, придружаване, посредничество) на майката за подобряване на отношенията с членовете на семейството и с общността като цяло, за подобряване на социалните умения с цел предотвратяване на социалната изолация и подготовка за успешното социално интегриране на двойката майка – дете.

Център за обществена подкрепа - форма на социална услуга, в който се извършват дейности, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от резидентна грижа. В центъра се извършват: социално и психологическо консултиране на деца и семейства в риск;

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

оценяване на родителски капацитет, посредничество в случаи на родителско отчуждение и конфликт при развод/раздяла, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми, реализиране на социални програми за деца и семейства в риск. Центровете за обществена подкрепа са една от най-разпространените социални услуги за деца и семейства.

Център за работа с деца на улицата - комплекс от социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца, живеещи трайно или частично на улицата, чрез индивидуална работа с детето и неговото семейство, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги, ограмотяване на децата, обучение в родителски умения.

Приемна грижа - отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство.

Обществени трапезарии - социални услуги, насочени към задоволяване на потребностите от храна за хора, които не могат да си я осигуряват сами.

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ В СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ИНСТИТУЦИИ

Специализираните институции предоставят комплекс от социални услуги за лица/деца с увреждания, възрастни хора и деца, лишени от родителска грижа. Важна особеност е, че това е форма на грижа, в която потребителите са трайно отделени от своята домашна/семейна среда.

Дом за деца, лишени от родителска грижа е специализирана институция, която предоставя социални услуги по отглеждане и възпитание на деца от 3 до 18 години или до завършване на средно образование, но не повече от 20 години.

Дом за деца с физически увреждания е специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на деца с физически увреждания, установени с експертно решение.

Дом за деца с умствена изостаналост е специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на деца с умерена, тежка или дълбока умствена изостаналост, установена с експертно решение.

Дом за възрастни хора с умствена изостаналост е специализирана институция за

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

хора с водеща диагноза "умствена изостаналост", установена с експертно решение, в която са създадени условия за обслужване, отговарящи на ежедневните, социалните и терапевтичните потребности и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти на потребителите.

Дом за възрастни хора с психични разстройства е специализирана институция за хора с водеща диагноза, попадаща в обхвата на психичните разстройства, установена с експертно решение, в която са създадени условия за обслужване, отговарящи на ежедневните, социалните и терапевтичните потребности и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти на потребителите.

Дом за възрастни хора с физически увреждания е специализирана институция за лица с физически увреждания, установени с експертно решение, в която са създадени условия за обслужване, отговарящи на ежедневните, социалните и терапевтичните потребности и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти на потребителите.

Дом за възрастни хора със сетивни нарушения е специализирана институция за лица със сетивни нарушения, установени с експертно решение, в която са създадени условия за обслужване, отговарящи на ежедневните, социалните и терапевтичните потребности и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти на потребителите.

Дом за възрастни хора с деменция е специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица с деменция или болест на Алцхаймер, установена с медицински протокол от лекарска комисия и/или с експертно решение.

Дом за стари хора е специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно Кодекса за социално осигуряване, включително на онези от тях, които са с физически увреждания и имат процент намалена работоспособност, установен с експертно решение.

Социални услуги в специализираните институции се предоставят след изчерпване на възможностите за извършване на услуги в общността.

4. Номенклатура на социалните услуги в Румъния

Разнообразието от социални услуги, които могат да бъдат предоставени, произтича както от разнообразието на целевите социални категории, така и от голямото разнообразие от специфични социални потребности на всяка от тези уязвими

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

категории. Структурата на тези социални услуги се определя с решение №. 867/2015 от 14 октомври 2015 г. за одобряване на *номенклатурата на социалните услуги*, както и на рамковите наредби за организацията и функционирането на социалните услуги.

Номенклатурата на социалните услуги обхваща 71 отделни услуги, класифицирани в две основни категории (услуги с настаняване и услуги без настаняване) и подкатегории в зависимост от типологията на целевите уязвими категории и предлаганите услуги.

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ С НАСТАНЯВАНЕ – основни категории:

1. Резидентни центрове за грижи и подпомагане на други категории зависими хора
2. Резидентни центрове за грижи и подпомагане за майка и дете
3. Резидентни центрове за грижи и подпомагане за стари хора
4. Резидентни центрове за грижи и подпомагане за жертви на трафик на хора
5. Резидентни центрове за грижи и подпомагане на бездомни хора
6. Резидентни центрове за грижи и подпомагане за жертви на домашно насилие
7. Резидентни центрове за социално възстановяване/рехабилитация и декситоксикация - за хора с различни зависимости: наркотици, алкохол, други токсични вещества
8. Резидентни центрове за грижи и медицинско-социално подпомагане за стари хора, хронични пациенти в терминална фаза
9. Резидентни центрове за деца в рамките на системата за специална защита
10. Резидентни центрове за възрастни с увреждания
11. Резидентни центрове за млади хора в затруднено положение

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ БЕЗ НАСТАНЯВАНЕ – основни категории:

1. Центрове за подготовка и разнасяне на храни за хора, изложени на риск от бедност
2. Центрове за приемане и настаняване на търсещи убежище лица и лица, които са получили закрила в Румъния
3. Дневни центрове за подпомагане и подкрепа на други хора в нужда
4. Дневни центрове за деца: деца в семейство, разделени деца или в риск от отделяне от родителите
5. Дневни центрове за семейство с деца
6. Дневни центрове за възрастни с увреждания
7. Дневни центрове за зависими за хора с различни зависимости: наркотици, алкохол, други токсични вещества и др.
8. Дневни центрове за стари хора
9. Дневни центрове за бездомни
10. Дневни центрове за жертви на трафик на хора
11. Дневни центрове за жертви на домашно насилие и агресори

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

12. Услуги за домашни грижи за стари хора, хора с увреждания, хора в състояние на пристрастяване
13. Улично-базирани услуги за бездомни хора, хора с различни зависимости, жертви на домашно насилие, жертви на природни бедствия и др.

Акредитационното законодателство в областта на социалните услуги предвижда по-подробно описание на видовете задължителни дейности, които трябва да се извършват във всяка акредитирана социална услуга. Всички тези дейности в действителност отразяват отделни видове услуги, предоставяни на бенефициентите в акредитирани центрове. Таблицата по-долу описва услугите, предоставяни на бенефициентите на акредитирани социални услуги.

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ С НАСТАНЯВАНЕ			
№	Код	Категории на социални услуги, организирани в централите за социални услуги	Основни услуги/дейности
Резидентни центрове за грижи и медицинско-социално подпомагане за стари хора, хронични пациенти в терминална фаза			
1	8710 CRMS-I	I. Медико-социални резидентни центрове	Медицинска помощ и грижи
			Лична хигиена
			Супервизия, надзор
			Психологическо консултиране и емоционална подкрепа
			Настаняване с неопределен срок
			Храна, включително подготовката на топла храна, според случая
			Почистване
2	8710 CRMS-II	II. Резидентни центрове за палиативни грижи	Други дейности, според случая: медицинско възстановяване, социализация, административни дейности
Резидентни центрове за социално възстановяване/рехабилитация и дексиксикация - за хора с различни зависимости: наркотици, алкохол, други токсични вещества			
3	8720 CR- AD-I	I. Резидентни социално рехабилитационни центрове за зависими	Психосоциално възстановяване / реинтеграция
			Лична хигиена
			Супервизия, надзор
			Медицински грижи и помощ, различни

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

			от болнични грижи
			Настаняване за неопределен период от време
			Храна, включително подготовката на топла храна, според случая
			Почистване
4	8720 CR-AD-II	II. Резидентни терапевтични центрове в общността	Други дейности, според случая: професионална терапия, професионално консултиране, социализация, сигурност, административни дейности и др.
Резидентни центрове за грижи и подпомагане за стари хора			
			Лична хигиена
			Супервизия, надзор
			Текущи медицински грижи, осигурени от медицински сестри
5	8730 CR-V-I	I. Дом за стари хора	Настаняване за неопределен период от време
			Храна, включително подготовката на топла храна, според случая
			Почистване
6	8730 CR-V-II	II. Respiro центрове/ кризисни центрове	Социализация и културни дейности
7	8730 CR-V-III	III. Защитени жилища	Други дейности, според случая: медицинска помощ, осигурена от гериатър, интернист или семеен лекар, терапии за физическо / психическо / психическо възстановяване, професионална терапия, домакинство, охрана, други административни дейности и др.
Резидентни центрове за грижи и подпомагане за възрастни с увреждания			
			Информация
			Оценка
			Планиране на дейности / услуги
8	8790 CR-D-I	I. Центрове за грижи и подкрепа	Лична хигиена
			Здравна помощ
			Функционално възстановяване / рехабилитация

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

9	8790 CR-D-II	II. Центрове за възстановяване и рехабилитация	Социализация и културни дейности
10	8790 CR-D-III	III. Интеграционни центрове за трудова терапия	Социална интеграция / реинтеграция
11	8790 CR-D-IV	IV. Обучителни центрове за независим живот	Настаняване
12	8790 CR-D-V	V. Услуги в общността и обучителни центрове	Храна
13	8790 CR-D-VI	VI. Respiro центрове/кризисни центрове	Рехабилитация и адаптиране на околната среда: малки договорености, ремонти и други подобни
14	8790 CR-D-VII	VII. Защитени жилища	Други дейности, по целесъобразност: физически / психически / умствени терапии за възстановяване, професионална терапия, психопедагогика, логическа терапия, допълващи терапии и други подобни
Резидентни центрове за деца в рамките на системата за специална защита			
15	8790CR-C-I	I. Резидентни центрове за деца, временно или трайно отделени от родителите си: центрове за настаняване, семен тип къщи, апартаменти и др.	Лична хигиена
			образование
			Изработване на умения за независим живот
			Психосоциално консултиране и емоционална подкрепа
			Супервизия, надзор
			Семейно и общностно реинтеграция
			Социализация и културни дейности
16	8790CR-C-II	II. Спешен прием	Настаняване през периода на закрила
17	8790CR-C-III	III. Нощни приюти за деца на улицата	Храна: включително приготвяне на топла храна, според случая
18	8790CR-C-IV	IV. Центрове за ориентиране, надзор и подпомагане на социалната реинтеграция на детето, което е извършило престъпление и не е криминално отговорно	Почистване

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

19	8790SF-C	Услуги за грижи за деца за роднини / семейства / лица, както и за приемни родители	Други дейности според случая: настоящи сестрински грижи, социално включване / реинтеграция, професионална терапия, консултиране и информация, професионално ориентиране, правни съвети, охрана, домакинство, други административни дейности и др.
Резидентни центрове за грижи и подпомагане за майка и дете			
20	8790CR- MC-I	I. Майчин център	Лична хигиена
			образование
			Психосоциално консултиране и емоционална подкрепа
			Супервизия, надзор
			Семейно и общностно реинтеграция
			Образование в детските заведения
			Социализация и културни дейности
			Настаняване през периода на закрила
21	8790CR- MC-II	II. Центрове за бременни жени в затруднено положение	Храна: включително приготвяне на топла храна, според случая
			Други дейности, по целесъобразност: текущи сестрински грижи, социално включване / реинтеграция, трудова терапия, консултиране и информация, професионално ориентиране, правни съвети, почистване, охрана, домакинска работа, други административни дейности и др.
Резидентни центрове за млади хора в затруднено положение			
22	8790CRT -I	I. Многофункционални центрове	Консултиране и информация
			Психологическо консултиране и емоционална подкрепа
			Обучение
			Социализация и културни дейности
			Семейна и общностна интеграция
			Придобиване на умения за независим живот
			Професионално ориентиране
Настаняването е за определен период			

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

			от време или през нощта
			Храна, включително подготовка на топла храна, според случая
			Поддържане на домакинството
			Почистване
23	8790CR-II	II. Обучителни центрове	Други дейности, според случая: текуща сестринска грижа, осигурена от медицински сестри, социално включване / реинтеграция, трудова терапия, правно консултиране, други административни дейности и др.
Резидентни центрове за грижи и подпомагане за жертви на домашно насилие			
24	8790CR-VD-I	I. Центрове за спешен прием	Психологическо консултиране и емоционална подкрепа
			Супервизия, надзор
			Правно консултиране
			Обучение
			Семейна и общностна реинтеграция
			Настояване на определено време или през нощта
			Храна, включително подготовка на топла храна, според случая
			Поддържане на домакинството
25	8790CR-VD-II	II. Рехабилитационни центрове	Почистване
26	8790CR-VD-III	III. Защитени жилища	Други дейности, според случая: текуща сестринска грижа, осигурена от медицински сестри, социално включване / реинтеграция, трудова терапия, консултиране и информация, професионално ориентиране, охрана, други административни дейности и др.
Резидентни центрове за грижи и подпомагане на бездомни хора			
27	8790CR-PFA-I	I. Резидентни домове за грижи и центрове за реинтеграция / социална реинтеграция за бездомните	Лична хигиена
			Супервизия, надзор
			Психологическо консултиране и емоционална подкрепа
			Консултиране и информация
			Семейно и общностно реинтеграция

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

			<p>Настаняването е за определен период от време или през нощта</p> <p>Храна, включително подготовка на топла храна, според случая</p> <p>Поддържане на домакинството</p> <p>Почистване</p>
28	8790CR-PFA-II	II. Нощни приюти	<p>Други дейности, според случая: текуща сестринска грижа, осигурена от медицински сестри, социално включване / реинтеграция, професионално ориентиране, правни съвети, охрана, други административни дейности и др.</p>
Резидентни центрове за грижи и подпомагане за жертви на трафик			
29	8790CR-VTP-I	I. Центрове за подпомагане и защита на жертвите	<p>Психологическо консултиране и емоционална подкрепа</p> <p>Консултиране и информация</p> <p>Обучение</p> <p>Лична хигиена</p> <p>Супервизия, надзор</p> <p>Социализация и културни дейности</p> <p>Семейно и общностно реинтегриране</p> <p>Постоянно настаняване</p> <p>Храна, включително топла храна, според случая</p> <p>Поддържане на домакинството</p> <p>Почистване</p>
30	8790CR-VTP-II	II. Защитени жилища	<p>Други дейности, според случая: текуща сестринска грижа, осигурена от медицински сестри, социално включване / реинтеграция, професионално ориентиране, правни съвети, охрана, други административни дейности и др.</p>
Резидентни центрове за грижи и подпомагане на други категории зависими хора			
31	8790CR-PD-I	I. Резидентен център за грижи и подпомагане на зависими лица (хронично, терминално болни и т.н.)	<p>Лична хигиена</p> <p>Супервизия, надзор</p> <p>Текущи медицински грижи, осигурени от медицински сестри</p>

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

			<p>Настаняване за неопределен период от време</p> <p>Храна, включително топла храна, според случая</p> <p>Почистване</p> <p>Социализация и културни дейности</p>
32	8790CR-PD-II	II. Резидентни центрове за възстановяване / рехабилитация на зависими лица (различни от стари и инвалиди)	<p>Други дейности, по целесъобразност: медицинска помощ, осигурена от гериатър, интернист или семеен лекар, психически / умствени / терапии, професионална терапия, домакинска работа, охрана, други административни дейности и др.</p>

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ БЕЗ НАСТАНЯВАНЕ

No.	Код	Категории на социални услуги, организирани в центровете за социални услуги	Основни услуги/дейности
Дневна грижа за стари хора			
1	8810CZ-V-I	I. Центрове за дневни грижи за подпомагане и възстановяване	Психосоциално консултиране и информация
			Правно консултиране
			Социализиране и свободно време
			Възстановителни и релаксиращи терапии
			Организиране и участие в общности и културни дейности
			Помощ и подкрепа за семейството на възрастните хора
2	8810CZ-V-II	II. Дневни центрове за социализация и отдых (тип клуб)	Подкрепа за извършване на административни дейности и управление на активи
			Други дейности, според случая: телефонна линия за спешни повиквания, професионална ориентация, благотворителни дейности: предоставяне на храна, материална и финансова помощ, релаксиращи терапии, културни дейности, административни дейности и

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

			др.
Услуги за домашни грижи за стари хора, хора с увреждания, хора в състояние на пристрастяване			
3	8810ID-I	I. Звена за домашна грижа	Помощ за основните дейности на ежедневието - ABVZ
			Помощ за извършване на инструменталните дейности на ежедневието - AIVZ
			Семейно консултиране
			Социална интеграция и участие
			Информация
			Оценка
4	8810ID-II	II. Лична грижа у дома (осигурена от лицата, които се грижат за тях, професионални лични асистенти)	Лична хигиена
5	8810ID-III	III. Домашни услуги за възрастни с увреждания чрез мобилен екип	Други дейности, по целесъобразност: терапии за възстановяване, медицинско обслужване, екологични мерки и дейности за приспособяване и др.
Дневни центрове за възрастни с увреждания			
6	8899 CZ-D-I	I. Дневни центрове	Информация
			Оценка
			Функционално възстановяване / рехабилитация
			Социална интеграция / реинтеграция
			Медицинска помощ
			Услуги по поддръжката
			Лична хигиена
			Социална интеграция и участие
7	8899 CZ-D-II	II. Центрове за услуги за извънболнично възстановяване на невромотори	Храна

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

8	8899 CZ-D-III	III. Помощни услуги	Рехабилитация: малки аранжimenti, ремонти и други подобни
			Медицинска помощ
Дневни центрове за деца: деца в семейство, разделени деца или в риск от отделяне от родителите			
9	8891CZ-C-I	I. Ясли	Психосоциално консултиране и емоционална подкрепа
			Супервизия, надзор
			Грижа
			Ранно образование и развитие
			Помощ и медицинско възстановяване, според случая
			Терапии за възстановяване
10	8891CZ-C-II	II. Дневни центрове за деца, изложени на риск от отделяне от родителите	Подкрепа за развитието на умения за независим живот
11	8891CZ-C-III	III. Дневни центрове за деца с увреждания	Социализиране и свободно време
12	8891CZ-C-IV	IV. Дневни центрове за подготовка и подкрепа на интеграцията или реинтеграцията на детето в семейството	Семейна и общностна реинтеграция
13	8891CZ-C-V	V. Дневни центрове и информационни центрове за улични деца	Правни съвети, според случая
14	8891CZ-C-VI	VI. Дневни центрове за развитие на независими умения за живот	Професионално ориентиране
15	8891CZ-C-VII	VII. Дневни центрове за ръководство, надзор и подкрепа на социалната реинтеграция на детето, извършило престъпление, и не е криминално отговорно	Осъзнаване и сенсibiliзация
16	8891CZ-C-VIII	VIII. Услуги за наблюдение и дневни грижи, предоставяни от детегледачки	Други дейности: приготвяне на храна, домакинска работа, други административни дейности и др.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Дневни центрове за семейства с деца			
17	8899CZ-F-I	I. Дневни центрове за консултиране и подкрепа за родители и деца	Психосоциално консултиране за семейството и детето
			Супервизия, надзор
			Информация
			Семейно консултиране
			Правно консултиране
			Образование в детските заведения
			Семейна реинтеграция
			Извънучилищно образование
			Социализация и социална реинтеграция
18	8899CZ-F-II	II. Дневни центрове за наблюдение, съдействие и подкрепа на бременни жени, които са склонни да изоставят детето си	Емоционална подкрепа
			Други дейности: административни и др.
Дневни центрове за жертви на домашно насилие и агресори			
19	8899CZ-VD-I	I. Консултативни центрове за превенция и борба с домашното насилие	Психосоциално консултиране
			Информация
			Правно консултиране
			Спешна телефонна линия
			Обучение
20	8899CZ-VD-II	II. Информация и осведоменост за населението	Семейно посредничество
			Професионално ориентиране
21	8899CZ-VD-III	III. Помощни центрове за агресори	Други дейности: административни и др.
Дневни центрове за зависими за хора с различни зависимости: наркотици, алкохол, други токсични вещества и др.			
22	8899CZ-AD-I	I. Дневни центрове за превенция, оценка и консултиране на наркотици	Психосоциално консултиране
			Информация
			Семейно консултиране
			Професионално консултиране
23	8899CZ-AD-II	II. Дневни центрове за реинтеграция в	Трудова терапия
			Образование и социализация

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

		социалната интеграция	
24	8899CZ-AD-III	III. Дневни центрове за интегрирано подпомагане на зависимости	Групи за подкрепа
25	8899CZ-AD-IV	IV. Дневни центрове за намаляване на рисковете, свързани с употребата на наркотици	Спешна телефонна линия
			Други дейности, според случая: основни медицински услуги, тестове за наркотици, психиатрични консултации и лечение, предоставяне на спринцовки, хранене, охрана, административни дейности и др.
Дневни центрове за жертви на трафик			
26	8899CZ-VTP-I	I. Дневни центрове за информиране и консултиране	Психосоциално консултиране
			Информирам
			Правно консултиране
			Емоционална подкрепа
			Професионално консултиране
			Трудова терапия
			Спешна телефонна линия
27	8899CZ-VTP-II	II. Дневни центрове за социална интеграция/реинтеграция	Други дейности, по целесъобразност: психиатрични консултации и лечение, хранене, охрана, административни дейности и др.
Дневни центрове за бездомни хора			
28	8899CZ-PFA-I	I. Дневни центрове за информиране и консултиране	Информация за психосоциално консултиране
			Правно консултиране
			Емоционална подкрепа
			Професионално консултиране
			Трудова терапия
			Спешна телефонна линия
			Идентификация, оценка, управление на случаите
			Спешна медицинска помощ

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

29	8899CZ- PFA-II	II. Дневни центрове за социална интеграция/реинтеграция	Други дейности, по целесъобразност: психиатрични консултации и лечение, топло хранене, дистрибуция на храни и безалкохолни напитки, разпределение на дрехи / одеяла - спални чували, пране и сушене, административни дейности и др.
Центрове за приемане и настаняване на търсещи убежище лица и лица, които са получили закрила в Румъния			
30	8899 CPCSA	Центрове за приемане и настаняване на търсещи убежище лица и лица, които са получили закрила в Румъния	Психосоциално консултиране
			Информация
			Консултации и правна помощ
			Обучение
			Културна адаптация
			Емоционална подкрепа
			Професионално ориентиране
			Настаняване за определен период от време
			Хранене
			Други дейности: първа медицинска помощ, улесняване на достъпа до заетост, домакинство, охрана, други административни дейности и др.
Дневни центрове за подпомагане и подкрепа на други хора в нужда			
31	8899CZ- PN-I	I. Дневни центрове за жертви на природни бедствия	Психосоциално консултиране
			Информация
			Консултации и правна помощ
32	8899CZ- PN-II	II. Центрове за подкрепа при извънредни ситуации	Емоционална подкрепа
33	8899CZ- PN-III	III. Дневни центрове за консултиране и информация	Духовно / религиозно консултиране
34	8899CZ- PN-IV	IV. Дневни центрове за социална интеграция/реинтеграция	Временно настаняване

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

35	8899CZ- PN-V	V. Услуги в помощ на общността	Други дейности: информация, оценка и разработване на план за интервенция, социална интеграция / реинтеграция, първа медицинска помощ, професионално ориентиране, реинтеграция в училище, транспорт, хранене, и т.н.
Улично-базирани услуги за бездомни хора, хора с различни зависимости, жертви на домашно насилие, жертви на природни бедствия и др.			
36	8899 SIS-I	I. Мобилен екип	Идентифициране и наблюдение на хората, живеещи на улицата
			Спешна медицинска помощ
			Периодични медицински и социални оценки
			Транспортиране на хора, които трудно могат да бъдат местени, зависими лица и без доходи, за сложни услуги по оценка или за медицински такива и в дневни центрове. Информация
			Даване на храна и напитки, одеала и дрехи
37	8899 SIS-II	II. Социална линейка	Други дейности, специфични за категорията бенефициенти
Центрове за приготвяне и разнасяне на храна за хора в риск от бедност			
38	8899 CPDH-I	I. Социални столови	Подготовка и сервиране на топла храна
			Подготовка и дистрибуция на топла и студена храна
			Почистване
39	8899 CPDH-II	II. Мобилни услуги за хранене - хранене на колела	Други дейности, според случая: собствено домакинство, доставка на продукти, необходими за приготвяне на топли и студени ястия, маркетинг на хранителни продукти, съгласно закона

5. Децентрализация в доставката на социалните услуги

Същността на процеса на децентрализация в **България** е в преминаване от силно централизирано предлагане към доставка на услуги в условията на свободен и конкурентен пазар. До 2000г. държавата беше почти единствения доставчик на

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

социални услуги. След изменение на Закона за социалното подпомагане, доставчици на социални услуги в България са:

- държавата;
- общините;
- български физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица;
- физически лица, извършващи търговска дейност, и юридически лица, възникнали съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава от Европейското икономическо пространство.

Същевременно се поставят и някои изисквания, отнасящи се само за частните субекти (не касаещи първите два доставчика – държавата и общините). Те задължително трябва да бъдат регистрирани в специален регистър към Агенцията за социално подпомагане, а в случай че предоставят услуги за деца, освен това трябва да бъдат лицензирани от Държавната агенция за закрила на детето. Според много специалисти, работещи в социалната сфера, е спорно дали местните власти не трябва също да преминават през процедура на регистриране и лицензиране. Сега съществуващата система в известен смисъл ограничава свободната конкуренция и създава неравнопоставеност, което в крайна сметка влияе върху качеството на услугите.

Отварянето на „вратата“ на социалните услуги към физически и юридически лица като доставчици, насърчи много НПО да насочат усилията си в тази сфера, което имаше голям позитивен ефект върху социалната реформа и допринесе за децентрализацията в социалните услуги.

Според закона, кметът на общината управлява социалните услуги на територията на съответната община, които са делегирани от държавата дейности или местна дейност, но същевременно той от своя страна също има правото да ги делегира на частно-правни доставчици (НПО и фирми). Това става чрез конкурс или чрез пряко договаряне, ако кандидатът е единствен. Възможно е социалните услуги да се предоставят и като съвместна дейност.

В Румъния също системата за социални услуги се организира и функционира в съответствие с принципа на децентрализация, така че услугите да могат да отговорят, доколкото е възможно, на идентифицираните нужди и на потенциалните бенефициенти.

Законът дава възможност на широк кръг от различни структури за предоставяне на социални услуги, както публични, така и частни. Интересното е, че сред другите доставчици на социални услуги можем да намерим религиозни култове.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Съгласно Закона за социално подпомагане публичните доставчици на услуги могат да бъдат:

- специализираните структури, подчинени на органите на местната администрация и изпълнителните органи в административно-териториалните единици, организирани на ниво общност (комуна), град, община и сектори на Букурещ;
- централни органи на публичната администрация или други институции под тяхно подчинение или координация, които имат законови задължения по предоставяне на социални услуги за определени категории бенефициенти;
- санитарни отдели, учебни заведения и други публични институции, които развиват интегрирани социални услуги на общностно равнище.

По отношение на частните доставчици на социални услуги Законът за социално подпомагане посочва следните видове лица:

- неправителствени организации, асоциации и фондации;
- култове, признати от закона;
- физически лица, упълномощени по закон;
- дъщерни дружества и клонове на международни асоциации и фондации, признати в съответствие с действащото законодателство;
- икономически оператори, при специални условия, предвидени в закона.

Според закона: "За да се предоставят социални услуги в Румъния, доставчиците на социални услуги, независимо от тяхната правна форма, трябва да бъдат акредитирани съгласно условията на закона" (чл.38, ал.1).

Законът за социално подпомагане не споменава публично-частното партньорство като начин за организиране и предоставяне на социални услуги. Освен това процедурата за акредитиране на социални услуги включва задължителното съществуване на един доставчик, който поема отговорността за предоставянето на тази услуга, независимо от това, как тя придобива необходимите минимални ресурси за осигуряване на стандартите за качество на услугите. Законодателството относно акредитацията на социалните услуги започва от принципа "една услуга, включваща един доставчик". При акредитацията на услугата, единственият доставчик трябва да докаже, че притежава самостоятелно всички човешки и материални ресурси, необходими за предоставянето ѝ, дори част от тези услуги да се предоставят чрез партньорство с организация - трета страна.

6. Ред за разкриване на социални услуги

В България редът за разкриване на социални услуги е различен в зависимост от източника на финансиране. Когато този източник е републиканският бюджет, услугата е *държавно делегирана дейност*, което значи че общината ще получава средства от

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

него за издръжката ѝ. Процедурата включва мотивирано решение на Общинския съвет на съответната община, предложение от директора на Регионалната дирекция за социално подпомагане и решение на изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане. Предложението задължително следва да бъде в съответствие с годишния план за развитие на социалните услуги на съответната община. Редът е същия, когато се извършват промени в услугата и най-вече по отношение на нейния капацитет.

В случай, че услугата не е делегирана от държавата дейност, предоставящите услугите лица (общините, НПО и др.), са длъжни в едномесечен срок единствено писмено да уведомят Агенцията за социално подпомагане за вида и капацитета на услугите.

В Румъния, както и в България, органите на местната администрация, са задължени да развиват и разнообразяват гамата от социални услуги, ако съществуващите не отговарят на нуждите, идентифицирани в общността. В това отношение местните власти имат задължението да осигурят в собствените си бюджети необходимите средства за социални услуги. Бенефициентите от необлагодетелстваните райони имат приоритетен достъп до тези фондове.

Начинът за създаване на нова социална услуга е акредитацията. Акредитацията на социалните услуги се основава на минималните стандарти за качество, които са минималните изисквания по отношение на ефективността и ефикасността на извършваните дейности във връзка с потребностите на бенефициентите, възприетите цели, очакваните резултати. Минималните стандарти са описани в няколко правни акта (заповеди) на министъра.

Социалните услуги могат да оперират на територията на Румъния, само ако имат оперативен лиценз. Оперативният лиценз се издава за период от 5 години за всички видове социални услуги.

7. Източници на финансиране на социалните услуги

Социалните услуги в България се предоставят безплатно или с финансово участие от страна на потребителя (такса). Финансирането им се осигурява от републиканският бюджет, общинските бюджети, национални и международни програми или от даренията от местни и чуждестранни физически и юридически лица. Според начина си на финансиране социалните услуги се делят на:

- делегирани от държавата дейности, когато се финансират от държавния бюджет;
- местни дейности, когато се финансират от общинските бюджети;
- дейности, финансирани от други източници.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Таксите за социални услуги финансирани от републиканския бюджет, се определят от Министерския съвет. Таксите за социални услуги, финансирани от общинските бюджети, се определят от общините, а таксите за услуги, предоставяни от юридически лица (фирми и НПО) се договарят. Социалните услуги за деца са безплатни, когато са делегирани от държавата дейности, освен в случаите, когато заплащане е предвидено в закон. Социалните услуги, които са делегирани от държавата дейност на общините, се финансират въз основа на стандарти за издръжка на едно място в различните специализирани институции и услуги в общността. В правомощията на общините е, съобразно техните финансови възможности, да предоставят допълнителни финансови средства за подобряване на социалните услуги.

В годините след членството на страната в ЕС, голяма част от социалните услуги в общността разчитат на финансиране от структурните фондове на ЕС, най-вече чрез Оперативни програми „Развитие на човешките ресурси” и „Регионално развитие”. Докато първата финансира проекти по самата доставка на услугата, то втората подпомага създаването и подобряването на съществуващата инфраструктура в тази област. Програмата за развитие на селските райони, която покрива по-малките населени места в страната, също има също свой принос и в двете направления.

Според Закона за социално подпомагане социалните услуги в **Румъния** се финансират от следните източници:

- държавния бюджет;
- местния бюджет на областта, съответно на община Букурещ;
- местните бюджети на общностите (комуните), градовете и общините, съответно местните бюджети на секторите на община Букурещ;
- дарения, спонсорства или други вноски от физически или юридически лица в страната и чужбина;
- възстановими и невъзстановими външни средства;
- приносът на бенефициентите;
- други източници на финансиране в съответствие с действащото законодателство.

Медицинските услуги, предоставяни на бенефициентите на социални услуги в резидентни и дневни центрове, се финансират от бюджета на Националната здравноосигурителна каса в съответствие с разпоредбите на Рамковия договор за условията за предоставяне на медицинска помощ по системата за социално здравно осигуряване.

Публичните и частните доставчици, които предоставят услуги в резидентни центрове и, където е целесъобразно, в центрове за дневни грижи, осигуряват от собствените си средства обичайните лекарства без рецепта, санитарните материали и оборудването, необходими за грижата на подпомаганото лице, които не се финансират от Уникалния

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Национален фонд за социално здравно осигуряване или чрез програмите на Министерството на здравеопазването.

Асоциациите и фондациите, както и признатите от закона култове като частни доставчици на социални услуги, могат да получават безвъзмездни средства от държавния бюджет и от регионалните бюджети / местните бюджети като форма на подкрепа за установяването, развитието, диверсификацията и осигуряването на приемственост социални услуги, предоставяни от тях.

Субсидирането на частни доставчици от публични фондове се урежда със специален закон (34/1998) относно отпускането на субсидии на румънски асоциации и фондации с юридическа правосубектност, които създават и управляват звена за социално подпомагане.

8. Закрилата на детето и социалните услуги

В България правата, принципите и мерките за закрила на детето, органите на държавата и общините и тяхното взаимодействие при осъществяване на дейностите по закрила на детето, както и участието на юридически лица и физически лица в такива дейности се уреждат от Законът за закрила на детето. Дете по смисъла на този закон е всяко физическо лице до навършването на 18 години.

Социалните услуги имат отношение към част от предвидените в закона мерки за закрилата на детето и по-конкретно към: съдействие, подпомагане и услуги в семейна среда; настаняване в семейство на роднини или близки; настаняване в приемно семейство; предоставяне на социални услуги - резидентен тип; настаняване в специализирана институция. Критериите и стандартите за социални услуги за деца по прилагането на тези мерки се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Законът вменява на органите на управление на специализираните институции, на социалните услуги - резидентен тип, и на социалните услуги в общността права и задължения идентични на тези на родителите. Той също дава право по определен ред в дейностите по закрила на детето да участват юридически и физически лица, като същевременно ги задължава да си сътрудничат с органите на държавата и общините в тези дейности.

Специализиран орган на Министерския съвет за ръководство, координиране и контрол в областта на закрилата на детето е Държавната агенция за закрила на детето. Сред задълженията на ДАЗД спада лицензирането на частни доставчици на социални услуги за деца.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

ДАЗД има и контролни функции по отношение на социалните услуги за деца – агенцията организира проверки за спазване правата на детето и на стандартите за социални услуги за деца и при установяване на нарушения дава задължителни предписания за отстраняването им. Тези предписания се придружават с методически указания за изпълнението им.

Специализиран орган за провеждане на политиката за закрила на детето в общината е дирекция "Социално подпомагане", в която се създава Отдел за закрила на детето. Дирекцията е органът, който е упълномощен да настанява дете в приемно семейство, институция/услуга резидентен тип, както и да го насочва към други съществуващи социални услуги на съответната територия. По този механизъм нейните решения се явяват меродавни по отношение на попълването на капацитета на услугите, което е начинът за контролиране на използването на бюджетните средства при държавно-делегираните дейности (средствата за на този вид услуги се формират на база капацитет).

В областта на закрилата на детето в **Румъния** основният законов акт е Закон 272/2004 за защита и утвърждаване на правата на детето. Според този закон отговорността за отглеждането и развитието на детето е главно на родителите, които имат задължението да упражняват правата си и да изпълняват задълженията си към детето, като вземат предвид най-добрия му интерес. Като алтернатива, отговорността се носи от местната общност на детето и неговото семейство. Органите на местното самоуправление имат задължението да подкрепят своите родители или, според случая, други законни представители на детето при изпълнение на задълженията им по отношение на детето, като развиват и осигуряват за тази цел разнообразни, достъпни и качествени услуги, които отговарят на нуждите на детето.

Държавната намеса е допълваща; държавата осигурява закрилата на детето и гарантира спазването на всичките му права чрез конкретната дейност, извършвана от държавните институции и публичните власти с правомощия в тази област.

Публичната услуга за социално подпомагане има задължението да предприеме всички необходими мерки за ранното откриване на рисковите ситуации, които могат да доведат до отделяне на детето от неговите родители и предотвратяване на злоупотреба на родители и домашното насилие. Всяко разделяне на детето от неговите родители и всяко ограничение на упражняването на родителските права трябва да бъде предшествано от системното предоставяне на услуги и помощи, предвидени в закона, с особен акцент върху подходящото родителство, консултиране, лечение или медиация, предоставени въз основа на план за грижи.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Всяко дете, което временно или окончателно е лишено от закрилата на своите родители или които, за да защити своите интереси, не може да бъде оставено на грижите им, има право на алтернативна закрила. Алтернативната закрила включва учредяване на настойничество, специални мерки за защита, предвидени от закона, осиновяване. При избора на едно от тези решения, компетентният орган надлежно отчита необходимостта да се осигури определена приемственост в образованието на детето, както и неговият етнически, религиозен, културен и езиков произход. Специалните мерки за закрила на детето са: настаняване; спешно настаняване; специализиран надзор.

Настаняването е временна защитна мярка, която може да бъде наредена, както е подходящо, за:

- лице или семейство;
- приемно семейство;
- резидентна услуга, лицензирана съгласно закона.

Настаняването на дете, което не е навършило 3 години, може да бъде само в разширено, заместващо или приемно семейство и неговото настаняване в резидентна услуга е забранено.

Що се отнася до детето с увреждания, в Румъния то се ползва от двойна подкрепа, безплатна медицинска помощ, включително безплатни медикаменти както за извънболнично лечение, така и по време на хоспитализация, както и специална надбавка и може да се възползва, в зависимост от степента на увреждане, от правото на личен асистент. Родителят или законен представител или личен асистент има задължението да спазва и/или да следва услугите, предвидени в плана за възстановяване на дете с увреждания.

9. Човешки ресурси за предоставянето на социални услуги

В България, както и в други страни, хората предоставящи социални услуги се наричат с общо име „социални работници“. В тази група попадат различни специалисти – освен тези, които са завършили „социална работа“ в университета, също и различни видове рехабилитатори, терапевти, възпитатели, психолози и пр. В закона липсват регламенти по отношение на социалните работници. В конкретните социални услуги се назначават такива специалисти, от каквито има нужда, съгласно методиката на самата услуга и капацитетът ѝ (броят на обслужваните потребители). Няма задължително изискване социалният работник да има завършено висше образование по специалността, но това е

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

препоръчително. Като цяло може да се каже, че социалните работници не са сред добре платените специалисти в България.

В Румъния социалните услуги се осигуряват от мултидисциплинарни екипи от различни специалисти, включително социални работници, които упражняват професията си в съответствие с разпоредбите на Закон 466/2004 за статута на социалния асистент и психолози, които упражняват професията си в съответствие с разпоредбите на Закон № 213/2004 г. за упражняване на професията психолог с право на свободна практика и относно учредяването, организацията и функционирането на Асоциацията на психолозите в/от Румъния.

В областта на закрилата на детето, кандидатите са задължени да преминат процедури за сертифициране, за да получат статут на приемни родители.

10. Планиране на социалните услуги

В България през 2010 г. беше променена нормативната уредба, свързана с развитието на социалните услуги. За пръв път са разработени областни стратегии във всички 28 области в страната. В резултат на проведени обучения, във всички области започна реален процес на оценка на потребностите от услуги и на планирането и въвеждането на минимален пакет гарантирани услуги. На основата на постигнатата договореност с МТСП и АСП за разпространение на добрите практики, през 2010 г. УНИЦЕФ предостави техническа помощ и цялостна структурирана методическа подкрепа на процеса на областно планиране в национален мащаб.

Съгласно закона, Областният управител организира разработването на пет годишна стратегия за развитие на социалните услуги на областно ниво въз основа на анализ на потребностите от социални услуги във всяка община на територията на областта. В разработването на стратегията участват представители на общините на територията на областта, регионалната дирекция за социално подпомагане, регионалното управление на образованието, регионалната здравна инспекция, регионалната служба по заетостта, юридически лица с нестопанска цел, работещи в областта на социалните услуги, и други заинтересувани органи, лица и организации. Тази стратегия включва анализ на потребностите от социални услуги на областно и общинско равнище като видове, целеви групи, капацитет, възможности за финансиране и пр.

Въз основа на утвърдената областна стратегия кметът на общината организира разработването на стратегия за развитие на социалните услуги на общинско равнище, с участието на представители на дирекция "Социално подпомагане", обществени съвети и други заинтересувани органи, лица и организации, имащи отношение към развитието на социалните услуги на територията на общината. Тази стратегия също включва

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

анализ на потребностите от социални услуги на общинско равнище като видове, целеви групи, капацитет, възможности за финансиране и пр. Тя се утвърждава от Общинския съвет, които приема и годишни планове за нейното реализиране и развитие на социалните услуги в общината.

Не е предоставена информация от румънска страна.

11. Топология на властта в областта на социалното подпомагане

В България съгласно закона, *Министърът на труда и социалната политика* разработва, координира и провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане.

За изпълнение на държавната политика в областта на социалното подпомагане е създадена *Агенция за социално подпомагане* към министъра на труда и социалната политика, която се подпомага в своята дейност от държавните органи, областните администрации, органите на местното самоуправление и юридическите лица с нестопанска цел.

Агенцията за социално подпомагане е изпълнителна агенция, юридическо лице със седалище София. Тя се представлява и ръководи от изпълнителен директор. Функциите ѝ включват: изпълнение на държавната политика за социално подпомагане; предоставяне на социални помощи; координиране и контрол на дейностите по планиране и развитие на социалните услуги, оказване на методическа подкрепа при предоставянето им; информационно обслужване на системата; вземане на решения по откриване, закриване, промяна на вида, местоположението и капацитета на социални услуги (само за делегирани от държавата); регистриране на лицата, извършващи социални услуги; участие при изготвянето на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи и социалните услуги; поддържане на регистри на децата, които могат да бъдат осиновени и на утвърдените приемни семейства; и др. Тази си дейност агенцията осъществява с помощта на своите териториални поделения.

Към изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане функционира *Инспекторат*, който осъществява специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане върху териториалните поделения на агенцията и доставчиците на социални услуги.

Териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане са *Регионални дирекции за социално подпомагане* (РДСП) в 28-те областните административни центрове и *дирекциите "Социално подпомагане"* (ДСП), които работят на по-малка територия, обикновено включваща няколко общини. РДСП координират и контролират

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

дейността на дирекциите "Социално подпомагане" на територията на съответната административна област. Сред важните функции на дирекциите са решенията за насочване на потребителите към ползване на определен вид социални услуги, без което такива не могат да бъдат обслужвани за сметка на публични средства от страна на доставчиците.

В дирекциите "Социално подпомагане" функционират специализирани *отдели "Закрила на детето"*, чиито функции са предимно методически по отношение дейностите по закрила на детето, включително социалните услуги за деца.

Кметът на общината управлява социалните услуги на територията на съответната община, които са делегирани от държавата дейности и местни дейности, отговаря за спазването на критериите и стандартите за предоставяне на социални услуги и е работодател на ръководителите на тези услуги с изключение на случаите, когато е възложил управлението на друг изпълнител.

В Румъния на централно ниво Министерството на труда и социалната солидарност е органът, който разработва политиката за социално подпомагане и установява националната стратегия за развитие.

В Министерството на труда и социалната солидарност има Национална агенция за плащания и социална инспекция (НАПСИ). НАПСИ е основната структура, която управлява социалните помощи в Румъния и изпълнява тази роля чрез Регионална агенция за плащания и социална инспекция. Агенцията прилага политиките и стратегиите в областта на националната система за социално подпомагане, разработени от Министерството на труда, семейството и социалната закрила, като имат следните основни цели:

- администриране на средствата, отпуснати от държавния бюджет за изплащане на социалните помощи, както и за програмите за социални услуги, съгласно закона;
- осигуряване на ефективна и интегрирана система за управление и изплащане на помощите от социалното подпомагане на национално равнище;
- предотвратяване на грешки, измами и корупция в системата за предоставяне на социални помощи и социални услуги;
- наблюдение на изплащането на социални помощи и програмите за социални услуги;
- оценяване и наблюдение на социалните услуги въз основа на стандарти за качество и разходи и събиране на данни, необходими за индикаторите за социално приобщаване;
- организиране и предоставяне на услуги за определяне, отчитане и изплащане на обезщетения от социалното подпомагане;
- организиране и осигуряване на система за регистриране и оценка на

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

бенефициентите на социално подпомагане;

- осигуряване предоставянето на информация, необходима за прилагането на политики и стратегии в областта на социалното подпомагане;
- улесняване на достъпа на правоимащите според закона до ползите от социалното подпомагане;
- ефективно управление на човешките и материални ресурси в своята сфера на дейност;
- упражняване контрол върху единното прилагане и спазването на нормативната уредба в сферата си на дейност, начина на предоставяне, администриране и управление на помощите от социалното подпомагане и на социалните услуги;
- ръководство на органите на централната и местната публична администрация, физически и юридически лица, обществени или частни, с отговорности в областта на социалното подпомагане, с цел осигуряване на добри условия на дейността, подобряване на дейността им и предотвратяване на нарушенията на законовите разпоредби.

Също под ръководството на Министерството на труда има четири агенции, публични институции с юридическа правосубектност:

- Национален орган за лицата с увреждания
- Национален орган за закрила на детето и осиновяване
- Националната агенция за равни възможности за жените и мъжете
- Национална агенция по заетостта

На равнище регион институциите за социално подпомагане са:

- Регионални агенции за плащания и социална инспекция
- Дирекции за социално подпомагане и закрила на детето

На местно ниво местните съвети отговарят за:

- да финансират социални стипендии за учениците,
- да предоставят субсидии на НПО за социално подпомагане, работещи на местно ниво,
- да финансират и координират дейността на трапезариите за социално подпомагане,
- да финансират и организират местни или регионални служби за социално подпомагане чрез асоциация с други местни съвети,
- да координират мрежата от лични асистенти за хора с увреждания.

12. Гражданско участие в процеса на взимане на решения в социалната сфера

В процеса на подготовка за членство в ЕС редица **български** организации натрупаха значителен опит в предоставянето на услуги. Нещо повече, може да се каже, че те бяха

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

в голяма степен двигател на социалната реформа и особено в процеса на деинституционализация. В тези си усилия гражданският сектор бе подкрепян предимно от външни източници като програма ФАР на ЕС, програмата на Международна социална служба – Швейцария, програма МАТРА на Холандското правителство и др. Благодарение на направеното, третият сектор в България си извоюва привилегията и отговорността да участва като доставчик на услуги за деца и лица, финансирани с държавни средства. Трябва да отбележим обаче, че въпреки законовите възможности, по-малко от половината български общини делегират социални услуги на частни организации.

С цел развитие на активната гражданска позиция сред местните общности и насърчаване упражняването на граждански контрол в общините се създадоха *Обществени съвети*, които съдействат за провеждане на политиката по социалното подпомагане в общините, обсъждат регионални стратегии, програми и проекти, свързани със социалните помощи, съдействат за координиране на дейността по предоставяне на социални услуги от физически лица, регистрирани по Търговския закон, осъществяват контрол по качеството на социалните услуги в съответствие с утвърдените стандарти и критерии и др. Гражданските организации могат да участват в работата на съветите.

Както вече бе споменато, с промените в Закона за социалното подпомагане през 2010 г. се въведе законово изискване всяка община и област да приемат стратегии за развитие на социалните услуги. Гражданските организации се включиха в *работните групи* за подготовка на стратегиите по силата на закона.

С цел защита на интересите на потребителите на социални услуги и упражняване на обществен контрол, Правилникът за приложение на Закона за социалното подпомагане регламентира, че могат да се създават *съвети на потребителите* на социални услуги, на техните настойници или попечители. Съветите имат съвещателни функции при осъществяване на дейностите по предоставянето на социални услуги и следят за качеството им. При констатиране на нарушения съветите уведомяват писмено инспектората към Агенцията за социално подпомагане.

По отношение на закрилата на детето също има изискване във всяка община да работи *Комисия за детето* с консултативни и координационни функции. В комисията, освен представители на общинската администрация, полиция и други институции, законът препоръчва да се привличат и юридическите лица с нестопанска цел и други, които осъществяват дейности по закрила на детето. Комисията е обединяващо и координиращо звено на политиките за всички деца на територията на общината и формира и осигурява осъществяването на местната политика по закрила на детето.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

В Румъния на правителствено равнище Министерството на труда и социалната справедливост разработва стратегии и социални политики при активни консултации с гражданското общество. Също така, за публично обсъждане се публикуват проекти на нормативни актове.

По-видими са възможностите за гражданско участие в областта на закрила на детето. Така например Законът за защита и промоция на правата на детето, изисква от органите на местната администрация да включват местната общност в процеса на идентифициране на нуждите и решаване на социални проблеми, свързани с децата на местно ниво. За тази цел се предвижда създаването на Консултативни обществени структури. Те имат за задача да насърчават спазването на правата на децата в съответните административно-териториални единици, в сътрудничество с отговорните институции с правомощия в областта.

Членовете на консултативните структури са граждани от общността, формални и неформални лидери, които искат да се включат като доброволци в интервенцията на местно ниво: общински съветници, свещеници (независимо от религията), квартални полицаи, семейни лекари/педиатри, училищени съветници, директори на училища и/или учители, представители на други сдружения в общността (религиозни, младежки, на жените, малцинствата и т.н.), на социални услуги, местни представители на медиите, икономически оператори/бизнесмени, лидери на общността.

Консултативните структури препоръчват на държавните органи да предприемат действия за превенция на злоупотребата с деца (сексуална, физическа или емоционална), пренебрегване (физическо, медицинско или образователно), на икономическа експлоатация на деца (работа под законната възрастова граница, просия и т.н.) и др.

Превантивните действия могат да бъдат:

- информиране на членовете на общността по въпросите от правата на детето (напр. в "училището за родители");
- идентифициране и предлагане на конкретни решения за деца, изложени на риск от експлоатация чрез трудова експлоатация, сексуална експлоатация и трафик на деца (дневни центрове, центрове за консултиране и подкрепа);
- улесняване на достъпа на уязвими семейства до съществуващите услуги за подкрепа;
- сигнализиране на публичните органи на региона за случаи на деца-жертви.

13. Деинституционализация на социалните услуги

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

В България има консенсус, че институционалния тип услуги, както за възрастни, така и най-вече за деца, са част от тежкото наследство, оставено от тоталитарната държава. Процесът на деинституционализация, както и свързаното с него създаване на услуги в общността, са в основата на социалната реформа в страната. Показателен е фактът, че в края на 2003 г. социалните услуги в общността са едва 40 на брой, а през 2009 г. – 448 услуги с капацитет на обслужване 11789 места. Освен с разкриването на нови социални услуги в общността, реформата в тази област се извършва и чрез подобряване качеството на живот на хората, настанени в специализирани институции.

През месец февруари на 2010 г., Правителството на Република България прие основен политически документ за деинституционализацията Национална стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”. Стратегията е разработена в съответствие с Насоките за алтернативната грижа за деца, приети от Комитета на Обединените нации за правата на детето и одобрени от Общото събрание. Тя е обсъдена публично с 23 български неправителствени организации. В нея се признава, че двадесет години след началото на политическите промени, институционализацията на грижата за деца в България, продължава да бъде неразрешен проблем, който не може да бъде обяснен само с тоталитарното минало. Липсата на ясна политическа воля за закриване на домовете доведе до тяхното «реформиране» и «преструктуриране», които често се възприемат като ремонт на сградата и не водят до съществена промяна в начина на грижа и живота на децата.

В документа се предвижда всички програми и проекти насочени към деинституционализацията и развитието на различни услуги за деца и семейства, които се финансират от Европейския съюз или националния бюджет в България, да се ръководят от приетата Национална стратегия.

В резултат на изпълнението на този стратегически документ, се очаква в дългосрочен план, преминавайки през намаляване на броя на децата в институциите, да се достигне до пълното закриване на класическия тип институции, като същевременно се прекрати настаняването в институции на децата от 0 до 3-годишна възраст, след приключване на реформата. Планираните мерки са насочени преди всичко към регулиране на входа на институциите, чрез подкрепа на семейството и развитие на услуги за предотвратяване на изоставянето, като услуги за превенция на рисковете в семейството, ранна интервенция и подкрепа на детето, услуги по семейно планиране и семейна медиация. Усилията са насочени към въвеждане на приемната грижа в национален мащаб, като основна алтернатива на настаняването в специализирана институция и насърчаване развитието на осиновяването. Друга съществена част от дейностите са насочени към регулиране на изхода от институциите и намаляване на броя на децата, които преминават от една институция в друга. Предвижда се въвеждането на специални програми за децата, напускащи домовете, които да ги подготвят за успешната им

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

интеграция. Специално място в стратегическия документ е отделено на услугите в подкрепа на семействата на децата с увреждания – създаване на екипи за ранна интервенция, мобилни социални услуги и др. Националната стратегия си поставя ясната и категорична цел: закриване на всички институции за деца в рамките на 15 години, считано от приемането на документа и недопускане настаняването и отглеждането на деца от 0 до 3 години в резидентна грижа след приключване на реформата.

Резултатите от изпълнение на Стратегията са осезаеми – например данните за първата година от влизането ѝ в сила показват, че децата в домовете са намалели с около 1000 само за една година – 4755 в сравнение с 5695 през 2010 г. По данни от 2015г. броят на децата отглеждани в специализирани институции е намалел със 78% по сравнение с 2011г., на приемът в такива институции с 68%, а броят на деца отглеждани в приемни семейства е нараснал от 855 на 2323.

С цел развитието на дългосрочната грижа за възрастните хора и подобряване качеството им на живот в началото на 2014г. бе приета Национална стратегия за дългосрочна грижа. Стратегията предвижда изграждане на достъпни и качествени услуги в общността и в домашна среда, които да осигурят възможност за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора и същевременно да имат превантивна роля по отношение институционализацията на тези лица. Сериозен акцент в Стратегията е поставен върху деинституционализацията на грижата за хора с увреждания и възрастните хора, развитието на услугите в домашна среда и подкрепата на семейства с повишена отговорност към грижите за зависими членове на семейството. Насърчаването на взаимодействието между социалните и здравните услуги, включително и развитието на иновативни междусекторни услуги, както и прилагането на интегриран подход, също са сред приоритетите в Стратегията. Сред основните приоритети на Стратегията е и създаването на по-ефективен механизъм за финансиране на дългосрочната грижа и постигане на устойчиво нарастване на финансовите средства за услуги в общността и в домашна среда.

В Румъния, както и в България, тоталитарната държава остави същото наследство в сферата на социалните услуги. Процесът на деинституционализация бе съвкупност от дейности, не простото закриване на институции. В общия смисъл се счита, че процесът на деинституционализация се състои от три компонента:

- Превенция на входа и на настанявания, които не са необходими в системата;
- Откриване и развитие в рамките на общността на подходящи алтернативи за приемане, подготовка, отношение, образование и рехабилитация на децата, които не се нуждаят от настаняване;
- Подобряване на условията, грижата и лечебния процес за децата, които се нуждаят от грижи, предлагани от държавата.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Най-важните стъпки на процеса на деинституционализация бяха:

ЕТАП 1: Определяне на целевата група на децата или на целевата институция.

Препоръчва се да се вземе решение за закриване на институцията и тази институция трябва да бъде затворена завинаги. Започна се с институции за деца на възраст между 0 и 3 години, за да се гарантира, че не влизат малки деца в системата.

ЕТАП 2: Планиране и групи за действие

Непосредствено след идентифицирането на целевата група или институция бяха създадени групи за действие, чиято роля бе да контролират целия процес на затваряне. Тези групи имаха редовни срещи и включват:

- високопоставен представител от Регионалната дирекция за защита на правата на детето (управител или заместник-управител);
- ръководителят на затворената институция;
- представители от страна на партньорските неправителствени организации, които бяха включени в процеса на затваряне;
- представители на местните власти;
- лице с експертен опит в рамките на социалното подпомагане или в работата с определена целева група;
- икономист или финансов мениджър от страна на Регионалната дирекция за защита на правата на детето.

ЕТАП 3: Принципи

Процесът на деинституционализация спазваше следните минимални принципи:

- децата трябва да живеят със семействата си;
- децата трябва да бъдат защитени от злоупотреби и лошо отношение;
- децата трябва да поддържат контакт със семействата си;
- мнението на децата трябва да бъде изслушано;
- децата трябва да бъдат третирани като индивиди;
- трябва да се намерят заместващи семейства;
- за някои деца е необходима специална грижа с настаняване;
- преместването трябва да е последното за детето и трябва да бъде положително;
- братя/сестри трябва да бъдат заедно или отново събрани;
- трябва да се осигури допълнителна подкрепа за децата със специални нужди.

ЕТАП 4: Планиране

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Процесът на планиране бе разделен на два основни етапа, този на анализа и този на логистиката.

I. Беше извършена сложна преоценка за всички деца, с участие на експерти.

Бяха проведени дискусии с родителите или с грижещите се относно развитието на детето и социалното му положение. Бяха извършени посещения у дома, в естествените семейства на децата. Бяха направени оценки, за да се разбере историята на децата, причината за институционализирането, медицинските причини, случаите на злоупотреби и др. Оценките бяха направени и за братята/сестрите на децата от други институции.

Целта на тези оценки беше двойна. На първо място, тя представя обща представа на всяко дете, за нуждите и развитието му, които след това формират основата за формиране на услугата. На второ място, тя предлага основа за оценка и мониторинг на ефективността на услугите след преместване на детето.

Анализът на потока на децата през институцията се основаваше на данни от цялата година, разделени по месеци. Данните включват:

- броят на месечните входи и изходи;
- възрастта на децата, които влизат и напускат всеки месец;
- мястото, откъдето идват децата, по категории: природни семейства, разширени семейства, алтернативни услуги, други институции, от улицата;
- местата, където децата са дошли, класифицирани по категории: естествени семейства, разширени семейства, осиновяване.

Също така имаше общ анализ на оперативните разходи. Проучени бяха и разходите за едно дете, и общите разходи за дейността на институцията за една година. Въз основа на това алтернативните услуги бяха разработени така, че общите разходи да не надвишават бюджета.

В плана за закриване са включени и планове за сградата. Този факт включваше изграждането на модулно разделение. В някои случаи решението бе намерено чрез наемането или пускането в експлоатация на сграда към други власти.

II. Логистиката означава преди всичко създаването на алтернативни услуги.

Алтернативните услуги включват: програми за реинтеграция и семейно настаняване, подкрепа за майките, национално осиновяване, специални услуги по настаняване, услуги в общността (дневни центрове или центрове за консултиране). Процес на оценка

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

приблизително колко деца ще бъдат преместени във всяка нова услуга. Логистичното означава и финансовото предсказване на бъдещите оперативни разходи.

Когато трябваше да се създадат някои превантивни услуги, финансовото предложение включваше броя на децата, които иначе биха могли да влязат в институцията, както и разходите, свързани с това. По този начин се демонстрира икономическата ефективност на услугите по превенция. Също така бяха взети предвид нуждите от подготовка на персонала. Въз основа на тези предвиждания бе разработен план за действие и програма. Планът беше в основата на програмата по затваряне. Планът започна със създаването на превантивните услуги (ако бе необходимо) и беше фокусиран върху услугите, за деца, които трудно могат да бъдат преместени. Планът включваше поэтапното движение на децата (и на персонала, ако е необходимо) в рамките на новите услуги и подготвителна програма преди и след преместването. По време на програма за затваряне бе неизбежно, за определено време двете системи да работят успоредно, докато институцията бъде затворена.

Програмата по затваряне последваше 4 важни точки:

- спиране на входа в рамките на институцията;
- изпълнение на плана за действие;
- преместване на децата на етапи;
- преместване на персонала на етапи.

Оценката на развитието на децата продължи в рамките на новите услуги. На 12 месеца след затварянето и след това всяка година се извършва оценяване на новите услуги.

По данни, предоставени от Safe the Children - Румъния, през 2002 г. от общо 4 965 044 съществуващи деца, 38 599 са в специализирани държавни институции, а 5 104 в неправителствени структури.

През 2001г. Правителството стартира интензивна програма за деинституционализация на социалните услуги за деца, при което се постига значително намаление на децата в институциите. Така например статистическите данни, предоставени от националния орган за защита на правата на детето, показват, че през март 2007 г. в институции са пребивавали 26 599 деца, представляващи около 36% от децата, отделени от родителите им, а 47 194 (приблизително 64%) са деца защитени в семейна среда (приемни родители, роднини, други семейства/лица). Въпреки действията на правителството, обаче, проблемите, с които се сблъскват както децата, които са напуснали институциите, така и тези, които все още живеят в тях, все още са деликатен въпрос в темата за закрила на детето.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

В момента основният стратегически документ за социално подпомагане в Румъния е Националната стратегия за социално включване и намаляване на бедността 2015-2020, одобрена с Правителствено решение 383/2015, заедно със Стратегическия план за действие за периода 2015-2020 г. Тези два документа определят както целите, така и основните насоки на интервенция в областта на социалното приобщаване до 2020 г.

Според тези документи целта на румънското правителство е, всички граждани да имат еднакви възможности да участват в обществото, да бъдат ценени, да живеят достойно, а техните елементарни нужди трябва да бъдат задоволени и различията да бъдат зачитани. По-конкретно, основният резултат от стратегията е да се гарантира социалното приобщаване на уязвимите групи и да се намали броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване с 580 000 до 2020 г. в сравнение с 2008 г., в съответствие с предполагаемата цел на Румъния да постигне целите на Стратегия "Европа 2020".

- За децата (на възраст от 0 до 17 години) целта на стратегията е да се осигури възможност за развитие, независимо от социалния произход, като се осигурят условия за развиване на умения и придобиване на знания, за да се постигне напълно индивидуалният им потенциал като успешни ученици и студенти, хора със самочувствие, отговорни граждани, които да допринасят за развитието на обществото.
- По отношение на възрастните, способни да работят на пазара на труда, целта е да се осигури възможност за тяхното пълноценно участие в икономическия, социалния и културния живот на Румъния.
- Целта на тези, които са преминали активна възраст, е да бъдат оценени и уважавани, да останат независими и да могат да участват във всички аспекти на живота като активни граждани и да се насладят на високо качество на живот в сигурна общност.

Стратегията генерично разделя различните видове интервенции на:

- личностно ориентирани политики
- зоновите политики.

Личностно ориентираните политики обхващат политики, насочени пряко към намаляване на бедността и увеличаване на социалното приобщаване в няколко ключови области: доходи (социални помощи и социалноосигурителни права), енергийна бедност, заетост, образование, здравеопазване, жилищно настаняване, социално участие и социални услуги. Тъй като бедността има специфично териториално разпределение в Румъния, една от основните цели на Стратегията е, че разпределението на ресурсите трябва да бъде съпоставено с разпределението на потребностите в цялата страна (чрез политики на зони).

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

В областта на социалните услуги ключовите интервенции за намаляване на бедността и насърчаване на социалното приобщаване са:

1. Допълване на наличните публични средства за сектора на социалните услуги с финансиране от ЕС.
2. Укрепване и подобряване на социалните услуги на общностно ниво чрез:
  - разработването на минимален пакет за интервенция като задължителна отговорност на всеки местен орган;
  - финансиране на национална програма за гарантиране във всяко населено място на съществуването на поне един служител на пълно работно време, който извършва социална работа и работи с уязвими лица и техните семейства;
  - финансиране на национална програма за обучение на персонала за социално подпомагане и разработване на методологии, ръководства и инструменти за подпомагане на широкото прилагане от Публичната служба за социално подпомагане на управлението на случаите, особено в малките общини и градове;
  - разработване на солидна система за социално наблюдение и оценка на общностно равнище;
  - Финансиране от регионалните оперативни програми 2014-2020 на инфраструктурните инвестиции, необходими за осигуряване и развитие на социални услуги (дневни центрове, обществени столови, удобства за домашни грижи и др.).
3. Да се развият съвместни екипи за интервенция в общността, които да предоставят социални услуги в областта на образованието, заетостта, здравеопазването и социалното посредничество и да подпомагат програми на общностно равнище, особено в бедните и маргинализирани райони, селски и градски, ромски и не-ромски чрез:
  - разработване на ясни методологии, протоколи и работни процедури за социалните работници в общността и
  - развитие на мултифункционални общностни центрове в маргинализираните райони за предоставяне на интегрирани услуги на (но не изключително само) семейства в крайна бедност.
4. Укрепване на социалните услуги за закрила на детето чрез:
  - разработване и укрепване на капацитета за профилактика и подкрепа на общността;
  - преразглеждане на начините и средствата (включително социални помощи) за оказване на подкрепа на семействата, за да се предотврати отделянето на детето от семейството;
  - преразглеждане на съществуващите услуги за закрила на детето, за да се подобри качеството на предоставяната грижа, като същевременно се намали продължителността на престоя в системата за закрила до необходимия минимум (предложена ключова инициатива);
  - деинституционализация и преминаване към грижи на общността;

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

- финансиране от регионалните оперативни програми 2014-2020 на социалната инфраструктура, необходима за предоставяне на социални услуги за деца (дневни центрове, фамилни къщи и др.).
5. Развитие на социалните услуги за уязвими групи чрез:
- увеличаване на финансирането за социални услуги и социална инфраструктура и подобряване на процедурите за възлагане на обществени услуги на неправителствени и частни доставчици;
  - засилване на ролята на Генералните дирекции за социално подпомагане и закрила на детето в стратегическото планиране, насоките и методологичната координация на Публичните служби за социално подпомагане, както и наблюдението и оценката на доставчиците на услуги в целия регион.
6. Укрепване на социалните услуги за хора с увреждания чрез:
- разработване и укрепване на капацитета за подкрепа и превенция в общността;
  - деинституционализация и преминаване към грижи на общността;
  - финансиране от регионалните оперативни програми 2014-2020 на социалната инфраструктура, необходима за осигуряване на социални услуги за хората с увреждания (дневни центрове, защитени жилища и др.).

13. Социални услуги в българо-румънския граничен район

В резултат на направеното проучване в България бяха идентифицирани общо 376 социални услуги с около 18 450 потребители, доставяни в момента в осемте гранични области. Тези цифри вероятно са по-малки от действителните поради факта, че няма достъпна информация за услуги, предоставяни от поделения на самата Агенция за социално подпомагане и такива в домашна среда. Например услуги като „социален асистент“ и „домашен помощник“ не са включени.

Вид на услугата	Брой
УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА ЗА ДЕЦА	
Дневен център за деца и младежи с увреждания-седмична грижа	3
Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	19
Звено „Майка и бебе“	3
Кризисен център за деца	6
Наблюдавано жилище	3
Преходно жилище за деца	6
Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	5
Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания	1
Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	40
Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	35

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания, с потребност от постоянни медицински грижи	1
Център за обществена подкрепа	35
Център за работа с деца на улицата	4
Център за социална рехабилитация и интеграция за деца	10
УСЛУГИ В ИНСТИТУЦИИ ЗА ДЕЦА	
Дом за деца лишени от родителска грижа	4
УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ	
Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания	2
Дневен център за пълнолетни лица с увреждания	15
Дневен център за стари хора	12
Защитено жилище за лица с психични разстройства	14
Защитено жилище за лица с умствена изостаналост	34
Защитено жилище за лица с физически увреждания	2
Наблюдавано жилище	3
Преходно жилище за лица	3
Кризисен център за лица	1
Приют	1
Център за временно настаняване	4
Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция	3
Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства	14
Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост	12
Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания	7
Център за настаняване от семеен тип за стари хора	2
Център за социална рехабилитация и интеграция за пълнолетни лица	24
Домашен социален патронаж	Няма информация
УСЛУГИ В ИНСТИТУЦИИ ЗА ВЪЗРАСТНИ	
Дом за пълнолетни лица с деменция	6
Дом за пълнолетни лица с психични разстройства	2
Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост	8
Дом за пълнолетни лица с физически увреждания	5
Дом за пълнолетни лица със сетивни нарушения	1
Дом за стари хора	27
ОБЩО	376

Разпределението на услуги по области е както следва:

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Област	Брой услуги
Видин	61
Монтана	44
Враца	50
Плевен	35
Велико Търново	68
Русе	57
Силистра	34
Добрич	27
Общо	376

Социалните услуги за деца са 172 (45,5%), за възрастни - 205 (54,5%). Само едно от услугите за деца се предоставя в специализирана институция (дом), а останалите 171 са в общността. Услугите в общността за всички видове бенефициенти преобладават на брой - 326 (86,7%) на 50 (13,3%). Услугите в общността стават все по-популярни като центрове за дневни грижи, приюти, настаняване в семеен тип (за деца), центрове за обществена подкрепа (за деца и родители), центрове за социална рехабилитация и интеграция на деца и възрастни), както и популярния "домашен социален патронаж", който се практикува в почти всяка община. Домашен помощник/социален асистент също са много популярни, но тези услуги се предоставят предимно от проекти, затова не са напълно описани в изследването.

Въпросът с диверсификацията на *доставчиците на социални услуги* в региона все още не е достатъчно добре решен. Трябва да се отбележи, че повечето от услугите, както в институциите, така и в общността, се предоставят от общините. Изключения не са много, само 35 НПО от изследваните управляват услуги, самостоятелно или в партньорство с общините. В същото време гражданският сектор е инициатор на създаването на голяма част от услугите в общността, създадени по проекти, които са преминали към общините. Положителен е примерът на общините Русе и Видин, които делегират най-висок процент социални услуги на НПО.

По отношение на разнообразието от акредитирани социални услуги в целевите за проучването **румънски** райони има само 17 отделни вида акредитирани социални услуги. От тях повечето са резидентни центрове за деца в системата за специална закрила (159 от тези услуги представляват 40% от общите акредитирани социални услуги на нивото на региона).

Разпределението на акредитираните социални услуги по видове услуги е както следва:

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Видове социални услуги	Брой
Резидентни центрове за деца в системата за специална защита	159
Резидентни центрове за възрастни с увреждания	63
Дневни центрове за деца: деца в семейството, отделени деца или в риск от отделяне от родителите	53
Резидентни центрове за грижи и подкрепа на стари хора	33
Резидентни центрове за грижи и медико-социални услуги за възрастни хора, хронично и терминално болни	12
Дневни центрове за подпомагане на други хора в нужда	12
Дневни центрове за възрастни с увреждания	10
Дневни центрове за семейство с деца	9
Резидентни центрове за грижи и подкрепа за майка и дете	9
Центрове за подготовка и досавка на храни за хора, изложени на риск от бедност	8
Услуги за домашна грижа за възрастни хора, хора с увреждания, хора в ситуация на пристрастяване	7
Резидентни центрове за грижи и подкрепа за жертви на домашно насилие	7
Центрове за грижи и подкрепа за бездомни лица	6
Не определени	4
Дневни центрове за стари хора	2
Резидентни центрове за млади хора в затруднено положение	2
Центрове за грижи и подкрепа центрове за жертви на трафик на хора	1
Общо	397

Ще отбележим, че от общо 397 акредитирани социални услуги само 287 са преминали етапа на оценка и са получили оперативен лиценз за период от 5 години, а останалите 110 услуги все още са на етап временно лицензиране с максимална продължителност 1 година.

Анализът на разпределението на акредитираните доставчици на социални услуги в проектните региони в Румъния показва значителни регионални различия. По този начин според данните, предоставени от регистъра на акредитираните доставчици на социални услуги, повечето от тях се намират в регионите Долж (69 доставчици) и Констанца (60 доставчици), като всички останали региони имат значително по-малък брой доставчици на социални услуги.

Разпределение на доставчиците на услуги по региони:

Регион	Брой доставчици
Мехединци	13

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Телеорман	14
Гюргево	15
Олт	16
Калъраш	18
Констанца	60
Долж	69
Общо	205

Анализът на типологията на доставчиците на социални услуги според организационната форма показва доминиращ дял на публичните структури. На нивото на целия анализиран район, на 205 акредитирани доставчици, 108 (53%) са публични структури, а 93 (представляващи 45%) са частни структури.

Регион	Публични	Частни	Не уточнени	Общо
Калъраш	12	6	0	18
Констанца	16	44	0	60
Долж	52	16	1	69
Гюргево	5	9	1	15
Мехединци	5	6	2	13
Олт	8	8	0	16
Телеорман	10	4	0	14
Общо	108	93	4	205

Специална ситуация се регистрира на ниво регион Констанца, където най-голяма част от доставчиците са частни структури (44 частни доставчици в сравнение с едва 16 публични доставчици). Трябва да се отбележи обаче, че редица такива регистрирани като НПО структури всъщност са квази-публични структури, при условие, че са създадени от публични структури. Това са асоциации или фондации, създадени и контролирани от публични институции, като Местните съвети.

Съдържанието на този материал не представлява задължително официалната позиция на Европейския съюз.

